

Indspark til Refshaleøen fra Christianshavns Lokaludvalg

29. marts 2023

Udviklingen af Refshaleøen giver en unik mulighed for at planlægge et stort byareal på en måde, hvor en mere fri og spontan byudvikling kan stå i centrum. Lokaludvalget mener overordnet set, at man frem for et modernistisk bebygget kvarter skal tage udgangspunkt i områdets historiske bygninger og funktioner, og der skal være plads til rekreative grønne arealer til københavnernes.

Lokaludvalget finder, at de syv dogmer for Refshaleøen udgør et godt udgangspunkt for ideudviklingen af Refshaleøen, og den igangsatte proces med inddragelse af borgere og eksperter er meget positiv. Lokaludvalget vil samtidig opfordre til, at lejerne og de mange kreative udbydere på Refshaleøen også høres i ideudviklingen.

Refshaleøens Ejendomsselskab har udsendt en åben invitation til at komme med 'Indspark til Refshaleøen', som Lokaludvalget gerne vil tage del i. Lokaludvalgets indspark tager udgangspunkt i de syv dogmer.

Lokaludvalget finder, at hvis Refshaleøen skal være et attraktivt område, må der være en god sammenhæng mellem æstetik, byggeteknik og brugen af såvel bygninger som øens arealer. Der bør være en høj grad af genanvendelse af bygninger så vidt som det kan lade sig gøre, og lokaludvalget opfordrer til, at også det der tilsyneladende fremstår værdiløst, får værdi. Det kunne således være et godt princip, at man skal argumentere når man vil fjerne bygninger og funktioner, i stedet for at man skal argumentere for det nye.

Lokaludvalget har erfaret, at der udarbejdes en teknisk og funktionsmæssig analyse af de eksisterende bygninger, så der foreligger et overblik over, hvad bygningerne kan anvendes til, da nogle bygningskonstruktioner sætter grænser for bygningernes anvendelse. Dette finder lokaludvalget positivt og opfordrer til, at analysen offentliggøres, når den foreligger.

Ønskerne til Refshaleøen vil givet overstige mulighederne inden for det begrænsede areal, og Lokaludvalget ser da også mange muligheder for øen. Vi vil særligt gerne fremhæve følgende ideer:

Fokus på det maritime

Det maritime miljø har en stærk tilknytning til Christianshavn men har desværre gennem årene fået trangere vilkår. Det er en oplagt mulighed at fastholde den maritime historie på Refshaleøen bl.a. ved at

- give fast kajplads til gamle (velholdte) skibe, som både kan være en attraktion for besøgende og fungere som læringsmiljø for skibsfart,
- etablere maritime uddannelsesinstitutioner og værksteder.

Bygnings- og ejerformer skal understøtte Refshaleøens sjæl

Refshaleøen er en af de sidste eksisterende store havnenære områder, der skal byudvikles i København, og det er en oplagt mulighed at tænke anderledes i forhold til bebyggelse på Refshaleøen. Det kan bl.a. gøres ved

- at bevare så meget som muligt af de eksisterende bygninger,
- at der stilles krav om at genanvende materialer i nybyggeri,
- at friholde dele af kajarealerne for byggeri for at skabe åbne rum mod havnen og resten af København,
- at 40 procent af boligerne er almene for også at understøtte den sociale diversitet på Refshaleøen. For at sikre at beboersammensætningen udvikles sideløbende bør almene boliger opføres sideløbende med øvrig bebyggelse og ikke bygges som de sidste boliger,
- at der gives areal til nye eksperimenterende boligformer med det sociale fællesskab i centrum og en høj beboerindflydelse. Det kunne være med inspiration fra Aarhus-bydelen Nye (Politiken den 21.02.2023) eller den tyske Baugruppe-bevægelse (Politiken den 26.01.2023).
- at også mindre produktionsvirksomheder får gode muligheder for at etablere sig på Refshaleøen.

De kreative erhverv har fundet et godt miljø på Refshaleøen, og det er et positivt aktiv for Refshaleøen at fortsætte en udbygning af mulighederne for disse. Det er dog vigtigt at have fokus på, at man finder en form, som de har økonomi til, og at kontraktvilkår understøtter deres behov.

Tænk på sundhed og det gode byliv

Storbyens boligkvarterer indbyder ofte ikke til bevægelse og social kontakt, og det bør være et krav,

- at byområderne på Refshaleøen designes og indrettes så man er tvunget til bevægelse, f.eks. ved at indkøbs- og parkeringsmuligheder lægges væk fra boligerne,
- at der indrettes pladser og byrum så det indbyder til uformel leg og bevægelse for både børn og voksne bl.a. ved brug af universelt design,
- at byrum indrettes så det ikke på forhånd er defineret, hvordan det skal bruges, og det kan give plads til kreative og uorganiserede sociale relationer mellem borgerne,
- at der skabes et midtpunkt for det sociale liv som tilbyder noget til alle samfundsgrupper, hvor det ikke nødvendigvis er musik og alkohol, der er det bærende element,
- at man ved højhusbyggeri er opmærksom på, at bygningerne har en højde i forhold til det omgivende byrum, så beboernes kontakt til det sociale liv i bymiljøet ikke mistes, og at høje bygninger kan skabe ubehagelige vindtunneller mellem bygningerne,
- at Refshaleøen er tydelig i sin kommunikation om præmisserne for at bo på Refshaleøen, så beboere på forhånd kender og accepterer de betingelser der er for at bo på Refshaleøen, f.eks. ift. støj og øens aktiviteter,
- at man ikke ”rydder” for meget op på Refshaleøen, så det med et alt for ”velfriseret” udseende ikke giver plads til kreativitet og agil unikhed,
- at der gives mulighed for at pleje den mentale sundhed ved at ’give plads til ”ingenting”, hvor man kan nyde roen.’

Husk det grønne og det blå

Skab plads til den bynære natur på Refshaleøen som et trækplaster for gæster og liveability for beboerne.

- Etabler et vildt naturområde i kombination med en naturskole, der relaterer sig til både den grønne og det blå. F.eks. kan man etablere en del af skolen på en flåde i vandet eventuelt i kombination med en havneskole som foreslået af By & Havn.
- Lynettefortet og Lynettehavnen kan gøres til en ”Blå og Grøn Højskole”, der skal fokusere på grøn omstilling og klimahandling såvel på land som på vand. Højskolen kan eventuelt kombineres med klimaerhvervsskole, bylandbrug og maritim uddannelse. Højskolen kan drives af interesserede og/eller af foreninger.
- Skab mulighed for grønne rum mellem husene, som kan udnyttes som organiserede byhaver af beboere eller organisationer.

Tænk trafikalt kreativt

Trafikken på Refshaleøen skal understøtte et godt bymiljø og opfordre til fysisk bevægelse, og bilkørsel bør begrænses mest muligt, f.eks. ved at etablere ét centralt parkeringsanlæg. Samtidig skal det også være muligt at sikre varelevering til både erhverv og private og afhentning af affald. Der er en mangfoldighed af transportselskaber, der har behov for at levere varer – ofte kun til meget få adresser ad gangen. Der bør på Refshaleøen indtænkes en løsning, der begrænser antallet af transportkørsel på øen – f.eks. ved etablering af omladningsplads til en fælles leveringsservice.

Lokaludvalget opfordrer til, at der inddrages trafikeksperter i planlægningen, så der kommer fokus på, at der kan være andre teknologiske løsninger i fremtidens trafik og transport, som kan udnyttes til gavn for Refshaleøens udvikling.

Lokaludvalget opfordrer også til, at transport ad søvejen indtænkes helt fra starten som bærende element. Lokaludvalget foreslår, at der etableres en lille færgeforbindelse til tung transport, som kan transportere byggematerialer under anlægsfasen samt benyttes som forbindelse for fremtidige produktionsvirksomheder, for at friholde vejnettet for tung trafik.

En gang- og cykelforbindelse fra Refshaleøen skaber en vigtig sammenhæng til det nordlige København, men en broløsning er efter Lokaludvalgets mening ikke en optimal løsning på grund af hyppige broåbninger og vindforhold. Lokaludvalget anbefaler, at man undersøger og belyser andre løsninger som f.eks. en tunnelloøsning eller en elektrisk (træk)færge.